

Keskkonnaministeerium
Narva maantee 7a
15172 Tallinn

Teie 13.06.2018
Meie 26.06.2018 nr 4/208

**Arvamuse esitamine
Euroopa Parlamendi ja
Nõukogu direktiivi
teatavate plasttoodete
keskkonnamõju vähendamise
eelnõu kohta**

Lugupeetud Siim Kiisler

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Keskkonnaministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust direktiivi eelnõu (edaspidi eelnõu) kohta, millega viiakse ellu Euroopa plastistrateegiat ja lahendatakse plastprügi probleeme õiguslike meetmete kaudu, seades teatud turupiirangud, nõuded tootedisainile ja märgistusele, meetmed tarbimise vähendamiseks ja teadlikkuse suurendamiseks, laiendatud tootjavastutus ning liigiti kogumise eesmärk.

Järgnevalt toome välja oma peamised kommentaarid seoses antud eelnõuga:

Kaubanduskoda toetab eelnõu eesmärki vältida ühekordselt kasutatavast plastist ja plasti sisaldavatest kalapüügivahenditest tulenevat mereprügi tekkimist ja vähendada prügikogust. Positiivne on eelnõu eesmärk tagada kõigi liikmesriikide meetmete miinimumühtsus, et vältida ebavõrdseid tingimusi, mis võivad moonutada ettevõtjate vahelist konkurentsi.

Samuti toetame plaanitavaid muudatusi ringmajandusele ülemineku kontekstis laiemalt. Süsteemne muutus ja materjalide asendamine aitab edendada biopõhiseid alternatiive ja biomajandust üldisemalt, luues ettevõtjatele uusi võimalusi korduskasutatavate toodete ja alternatiivsete ühekordse kasutusega toodete kasutuselevõtuks ja suurendades toodete kasutajasõbralikkust.

Tarbimise vähendamine

Eelnõu artikliga nr 4 nähakse ette vajalike meetmete vastuvõtmine, et oluliselt vähendada ühekordselt kasutatavate plastist toidukarpide ja joogitopside kasutamist. Selleks tuleb kehtestada riiklikud vähendamiseesmärgid, tehes seejuures müügikohtades kättesaadavaks alternatiivsed tooted või tagades selle, et ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei jagataks tasuta.

Kaubanduskoda nõustub, et vajalik on kehtestada ühtsed kriteeriumid vähendamaks plastist toidupakendite ja joogitopside kasutamist. Eelnõus pole aga välja toodud, millised need alternatiivsed lõpptarbijale kättesaadavad korduskasutatavad alternatiivid on. Millistele nõuetele (materjal, märgistuse olemasolu, disain jne) peavad need vastama? Arvestades, et korduskasutatavad või biolagunevad nõud on ühekordsetest plastist toodetest kallimad?

Lisaks tuleb eelnõu kohaselt tagada, et ühekordselt kasutatavaid plasttooteid ei pakutaks lõpptarbijale müügikohas tasuta. Seega soovitakse kehtestada plasttoodetele hind. See kõik toob kaasa ka toote hinnatõusu. Mis omakorda võib põhjustada müügi vähenemist.

Turulelaskmise piirangud teatud plasttoodetele

Eelnõuga sätestatakse piirangud teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete turulelaskmisele, millele on turul saadaval alternatiivid. Keelustatakse plastist vatitikud, söögiriistad, taldrikud, kõrred, joogisegamispulgad ja õhupallide vardad, sest need tuleb valmistada edaspidi kestlikumatest materjalidest. Ühekordselt kasutatavaid plastist joogipakendeid lastakse turule üksnes juhul, kui nende korgid ja kaaned jäävad külge kinnitatuks.

Hetkel ei ole veel selge, millised materjalid ja millised tooted (pakendid) lähevad plasttoodete direktiivi eelnõu mõistes kestlike alternatiivide alla ning kõikide ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul sobivad ja kestvamad alternatiivid ei ole veel kättesaadavad. Kuidas siis tagada direktiivi eesmärgi täitmine kahjustamata samas toiduhügieeni ja -ohutust, head hügieenitava, head tootmistava ja muid toidualastes õigusaktides sätestatud nõudeid?

Lisaks tekitab küsimusi tootedisaini nõue joogipakenditel. 3 a pärast direktiivi jõustumist tuleks ühekordselt kasutatavad plasttooted ja joogipakendid lubada turule lasta ainult siis, kui need vastavad konkreetsetele tootedisaini nõuetele. See tähendab, et kork ja/või kaan on pakendi küljes kinni ja seda ei peaks sealt eemaldama. Selline nõue tekitab palju küsimusi. Kuidas see tehniliselt välja hakkab nägema? Kas see on nõutav kõikide plastist joogipakendite (pudelid, topsid) osas? Kas iga kinnituv kork sobib erinevatele jookidele (gaasiga või gaasita)?

Samuti ei ole hetkel teada, millised oleksid võimalikud kaasnevad kulud ettevõtjatele. Joogitootjad on välja toonud, et ühekordsed kulud jääksid suurusjärku 150 000 -300 000 eurot, lisaks edaspidised jooksvad kulud, mida ei ole hetkel võimalik välja arvestada.

Eelnõus on toodud, et suur osa ühekordselt kasutatavatest plastesemetest, millele turupiirangud on suunatud, toodetakse väljaspool ELi. Eelnõu mõju Eesti ettevõtjatele oleneb suuresti sellest, kas nende äri sõltub ühekordselt kasutatavatest plastesemetest ja nende võimest hakata tootma teistsuguseid plastesemeid. Võrdsed võimalused ettevõtjatele on olulised, kui tootenõuete ja siseturule pääsemise vahel on selge seos.

On selge, et ettevõtjad peavad pakendite ringlust ja taaskasutust suurendama. Kaubanduskoda rõhutab siinkohal, et oluline on anda ettevõtjatele piisav aeg töötamiseks õigeaegselt välja elujõulisi alternatiive (et tagatud oleks ka ohutuse kindlus) ja vajadusel tegemaks lisainvesteeringuid tehnoloogiasse ja pakenditesse.

Tootjavastutus

Eelnõuga kehtestatakse konkreetsed ja täiendavad nõuded tootjate rahalisele vastutusele, eeskätt teavituskampaaniate rahastamisel ja ühekordselt kasutatavate plasttoodete puhul ka prügi koristamisel.

Tootjad aitavad katta puhastamise ja jäätmekäitluse kulusid ning teadlikkuse tõstmise meetmete kulusid, mis on seotud toidupakenditega (nagu nt krõpsude ja maiustuste pakendid), alkoholsete jookide pakenditega ja filtriga tubakatoodetega (nt konid), niiskete pühkepaberitega, õhupallidega ja õhukeste plastkottidega.

Selline rahalise vastutuse kohaldamine mõjutab olulisel määral ettevõtjate kulusid. Samas ei ole teada, mis põhimõttel hakkab toimuma puhastamise ja jäätmekäitluse ning teadlikkuse tõstmisega seonduv kulude jagamine?

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Kalapüügivahendid

Eelnõu kohaselt on kõige tõhusam stsenaarium kalapüügivahendite probleemi käsitlemiseks ja kehtiva õiguse lünkade täitmiseks laiendatud tootjavastutuse süsteemi sisseviimine plasti sisaldavate kalapüügivahendite tootjatele. Laiendatud tootjavastutust ei kohaldata kalurite endi ja plastist kalapüügivahendite käsitööna valmistajate suhtes.

Eelnõus on ka välja toodud, et praegu on puudu konkreetset stiimulid ettevõtjatel (laevadel), et tagada kogu prügi ja väljapüütud jäätmete maksimaalne tagasitoomine kaldale, samuti puuduvad koormuse jagamise mehhanismid.

Kaubanduskoja hinnangul peaks olema vastutus jagatud nii tootjate kui kalapüügivahendite kasutajate vahel proportsionaalselt ning kindlasti oleks vaja kehtestada stiimulid ka kalalaevadele ja sadamatele, kelle kulud võivad suureneada seoses sadamasse toodud kasutuselt kõrvaldatud kalapüügivahendite hoogustunud kogumise ja käitlusega.

Kokkuvõtvalt toob Kaubanduskoda välja, et eelnõuga tuleb tagada kõigi liikmesriikide meetmete miinimumühisus, et vältida ebavõrdseid tingimusi, kaubandustõkkeid ja tootjale asukohamaast tulenevat konkurentsieelist. Kaubanduskoja hinnangul toovad need muudatused ettevõtjatele kaasa halduskoormuse tõusu ja täiendavad kulutused, mille suurusjärg ei ole hetkel teada. Palju sõltub ka sellest, kuidas Eesti riik eelnõus toodud nõudeid siseriiklikult üle võtab. Seega on oluline kaasata ettevõtjaid aruteludesse ja töögruppidesse enne Eesti seisukohtade esitamist ning anda ettevõtjatele piisav aeg muudatustega kohanemiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Merike Koppel merike.koppel@koda.ee 604 0072